

Практична робота 1
Основні формули для розв'язання задач

Показник	Формула	Умовні позначення
1	2	3
Валовий прибуток	$Пв = ВР - ПДВ - АЗ - Св$	ВР - виручка від реалізації продукції підприємства ПДВ - податок на додану вартість АЗ - акцизний збір Св - виробнича собівартість реалізованої продукції
Прибуток від операційної діяльності	$По = Пв + Доп.ін - АВ - ВЗ - Вон.ін$	Доп.ін - інші операційні доходи АВ - адміністративні витрати ВЗ - витрати на збут Вон.ін - інші операційні витрати
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	$Пзо = По + Дк + Дф + Дін - Вф - Вк - Він$	Дк - доход від участі в капіталі Дф - інші фінансові доходи Дін - інші доходи Вф - фінансові витрати Вк - втрати від участі в капіталі Він - інші витрати
Прибуток від звичайної діяльності	$Пз = Пзо - ПП$	ПП - податок на прибуток від звичайної діяльності
Чистий прибуток	$ЧП = Пз + НП - НЗ - ПНП$	НП - надзвичайний прибуток НЗ - надзвичайний збиток ПНП - податок на надзвичайний прибуток
Загальний рівень рентабельності підприємства	$P = \frac{Пз}{С} \times 100 \text{ або } P = \frac{Пз}{ОФ + ОЗ} \times 100$	С - загальна виробнича собівартість ОФ - сума вартості основних виробничих фондів ОЗ - сума оборотних коштів
Рентабельність виробничих фондів	$P = \frac{Пз}{ОФ} \times 100$	
Рентабельність сукупних активів	$P = \frac{Пз}{А} \times 100$	А - середня сума активів балансу підприємства
Рентабельність власного (акціонерного) капіталу	$P = \frac{ЧП}{ВК} \times 100$	ЧП - чистий прибуток підприємства ВК - сума власного капіталу
Рентабельність продукції	$P = \frac{Пз}{Ст} \times 100 \text{ або } P = \frac{Пз}{Q} \times 100$	Ст - повна собівартість товарної реалізованої продукції Q - обсяг реалізованої продукції
1	2	3

Рентабельність певного виробу	$P = \frac{Ci - Si}{Si} \times 100$	Ci, Si - відповідно ціна і собівартість і-го виробу
-------------------------------	-------------------------------------	---

ПРИКЛАДИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ТИПОВИХ ЗАДАЧ

Задача 1

Порівняйте рентабельність продукції за три квартали на підставі даних, наведених у таблиці 1

Таблиця 1 – Вихідні дані для розрахунків

Показник	Одиниця виміру	Квартал		
		I	II	III
Кількість виробів	шт.	1500	2000	1800
Ціна одного виробу	тис. грн	60	60	60
Собівартість одного виробу	тис. грн	50	52	48

Розв'язання

1. Виручка від реалізації продукції (BP) складатиме:

1 кв. $BP_1 = 60 \times 1500 = 90000$ тис.грн;

2 кв. $BP_2 = 60 \times 2000 = 120000$ тис.грн;

3 кв. $BP_3 = 60 \times 1800 = 108000$ тис.грн.

2. Собівартість продукції, що випускається (C_v) складає:

1 кв. $C_{v1} = 50 \times 1500 = 75000$ тис.грн;

2 кв. $C_{v2} = 52 \times 2000 = 104000$ тис.грн;

3 кв. $C_{v3} = 48 \times 1800 = 86400$ тис.грн.

3. Прибуток від операційної діяльності продукції ($Π_o$) складатиме:

1 кв. $Π_{o1} = 90000 - 75000 = 15000$ тис.грн;

2 кв. $Π_{o2} = 120000 - 104000 = 16000$ тис.грн;

3 кв. $Π_{o3} = 108000 - 86400 = 21600$ тис.грн.

4. Рентабельність продукції розраховується за формулою:

$$P = \frac{Π_o}{C} \times 100,$$

де $Π_o$ - прибуток від реалізації продукції;

C - собівартість продукції.

Тоді рентабельність продукції складатиме:

1 кв. $P_1 = \frac{15000}{75000} \times 100 = 20\%$;

2 кв. $P_2 = \frac{16000}{104000} \times 100 = 15,4\%$;

3 кв. $P_3 = \frac{21600}{86400} \times 100 = 25\%$.

Таким чином, найбільш високою була рентабельність у третьому кварталі - 25 %.

Задача 2

У першому кварталі року підприємство реалізувало 5000 виробів за ціною 80 грн. за один виріб, що покрито витрати підприємства, але не дало прибутку. Загальні постійні витрат складають 70000 грн, питомі змінні - 60 грн в другому кварталі було виготовлено та реалізовано 6000 виробів. У третьому кварталі планується збільшити прибуток на 10 % у порівнянні з другим.

Визначте, який обсяг продукції необхідно реалізувати, щоб збільшити прибуток на 10 %.

Розв'язання

1. Прибуток від операційної діяльності (реалізації продукції) в 2 кварталі складатиме:

$$П_о = Ц \times Q_2 - В_{змін} \times Q_2 - В_{пост} ,$$

де $Ц$ - ціна одиниці продукції;

Q_2 - обсяг реалізації продукції в 2 кварталі;

$В_{змін}$ - питомі змінні витрати;

$В_{пост}$ - загальні постійні витрати.

Тоді:

$$П_о = 80 \times 6000 - 60 \times 6000 - 70000 = 50000 \text{ грн.}$$

2. Додатковий приріст продукції в 3 кварталі в порівнянні з 2 кварталом для збільшення прибутку на 10 % розраховується за формулою:

$$\Delta Q_n = \frac{\Delta P_r}{Ц - В_{змін}} .$$

Тоді для збільшення прибутку в 3 кварталі, необхідно додатково виробити продукції:

$$\Delta Q_n = \frac{50000 \times 0,1}{80 - 60} = 250 \text{ виробів.}$$

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО РОЗВ'ЯЗАННЯ

Задача 1

Порівняйте рентабельність продукції за три квартали на підставі даних, наведених у таблиці 2.

Таблиця 2 – Вихідні дані для розрахунків

Показник	Одиниця виміру	Квартал		
		I	II	III

Кількість виробів	шт.	2786	3224	2200
Ціна одного виробу	тис. грн	72	72	72
Собівартість одного виробу	тис. грн	40	50	38

Задача 2

У першому кварталі року підприємство реалізувало 7564 виробів за ціною 92 грн. за один виріб, що покрити витрати підприємства, але не дало прибутку. Загальні постійні витрат складають 65473 грн, питомі змінні - 64 грн в другому кварталі було виготовлено та реалізовано 8965 виробів. У третьому кварталі планується збільшити прибуток на 15 % у порівнянні з другим.

Визначте, який обсяг продукції необхідно реалізувати, щоб збільшити прибуток на 18 %.

Задача 3

Підприємство розширило обсяг випуску продукції та її якість. Визначити загальний приріст прибутку (якщо витрати підприємства не змінюються), у тому числі за рахунок якості (ціни) та збільшення обсягів виробництва. Підприємство реалізувало у базисному періоді 10 тис. од. Продукції за ціною 20 грн, у звітному - на 15 % більше за ціною 30 грн.

Обсяг реалізованої продукції підприємством (без податку на додану вартість і акцизного збору) у звітному році склав 32360 тис.грн, собівартість реалізованої продукції - 20420 тис.грн, доходи від реалізації матеріальних цінностей - 284 тис.грн, отримані дивіденди від інших підприємств - 46 тис.грн, втрати від уцінки позаобігових активів - 12 тис.грн, сума податків, які сплачує підприємство, становить 878 тис.грн, сума сплати відсотків за кредит 1888 тис.грн, середня сума активів - 88400 тис.грн, власний капітал - 32460 тис. грн.

Визначити чистий прибуток підприємства, рентабельність сукупних активів, рентабельність власного капіталу і рентабельність реалізованої продукції.